Ч. 289 (13.834). Львів, неділя 28. жовтня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічне 15·00 „ Піврічне 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Відкинення українських виборчих протестів у місті Львові.

Перед двома днями доручили нашим громадянам у Львові оречення львівського воєводи з дня 19. жовтня ц. р., що повідомляє про відкинення виборчих протестів, внесених проти виборів до міської ради у Львові. Відкинено протести у всіх випадках з причин формально-правних, так, що воєвідство навіть не розглядало меритоgreчних закидів, хоч вони були дуже поважні і дуже річево обосновані. І так: виборчий протест проти виборів на жовківському передмісті, де кандидував на радного президент Володимир Децикевич, був підписаний 425-ти виборцями. Воєвідство признало на тих 425 підписів лиш 267 підписів важних; а що до важности протесту треба було 270 підписів, тож з браку тих трьох важних підписів — протест відкинено.

Протест на Левандівці і Клепарові підписало 277 осіб; важними признано 221 підписів, а що до важности протесту треба було 230 важних підписів, то для браку тих девятьох підписів — протест відкинено. Така сама доля стрінула і виборчий протест громадян Знесіння. Цей протест підписало 230 осіб, з того признано важними лиш 160 підписів; а що до важности протетсу було треба 170 підписів, тож з браку 10 важних підписів цей протест — відкинено. Особливо закиди, піднесені в протесті зі Знесіння, були такі важні, що при їх розглянені уневажнення виборів було неминуче.

В той спосіб змогла нова міська рада у Львові без перешкод розпочати урядування. Буде в ній засідати одинокий радний українець, котрого роля очевидно буде зведена лиш до функцій обсерватора.

В суботу 27. ц. м. відбудуться вибори президента міста Львова, трьох віцепрезидентів і вісьмох лавників. Польська преса, зближена до урядових кол, помістила нотатку, що між тими лавниками буде вибраний також один українець. Зорганізованому українському громадянству ані про цей намір рішаючих чинників, а тимбільше про особу майбутнього кандидата нічого невідомо.

Компензаційний договір
з Німеччиною і наша кооперація.

Найновіше (43.) число „Госп.-Кооперативного Часопису“ з 28. ц. м. повідомляє:

Польща заключила в останньому часі з Німеччиною т. зв. компензаційний договір, який полягає на тім, що обі держави будуть обмінюватися деякими своїми продуктами чи фабрикатами, які мають на експорт, за зниженим митом. Небавом мають обі сторони обмінятися ратифікаційними грамотами і в 10 днів пізніше договір стане правосильний.

Наша кооперація дуже зацікавлена у цім договорі, тому, що одним з найважніших продуктів, який був би експортований до Німеччини, були б яйця, масло, дерево, гуси і т. п. На днях вернувся з Берліна директор Центросоюзу п. Ю. Шепарович, який їздив з польською делегацією як делегат „Союзу союзів яйчарських експортерів у Варшаві“ в справі цього торговельного договору. Між делегатами були директор бюра „Союзу союзів яйчарських експортерів“ д-р Наглік і торговельний референт ради. Гавронський від міністерства торговлі і промислу.

Переговори велися з „Державною Яєчною Станицею“. Вони довели до корисних умовин. Дальший вислід пертрактацій і переведення в діло договору буде залежний від тих товарів, на які польська держава згодиться знизити мито при імпорті з Німеччини в компензату за експортовані з Польщі артикули. Покищо артикули, які Німеччина хоче експортувати, не представляють для нашої кооперації великої вартости. Так нпр. у перших списках артикулів, які будуть користуватись митними обнижками, находимо темне пиво мінхенське, шампан, перфуми, шкіру, ляліна і фортепяни, дуті інструменти, фотофільми, сорочки, машини до шиття, дивани і т. п. Майже всі ці артикули стоять поза кругом зацікавлення нашої кооперації. Тому справа зліквідовання нашого яєчного, а тимсамим маслярського і т. п. експорту до Німеччини, стоїть ще під знаком запиту і буде залежна від дальшого розвитку переговорів.

Нові українські кооперативи.

Рішенням Дирекції РСУК з дня 20. IX. ц. р. прийнято в члени Т-ва такі кооперативи: 1) „Самопоміч“, ощадн. кред. кооп. — Вербиця, 2) Ощадн. кред. С-ка „Взаїмна Поміч“ з обм. 3-кр. відп. — Володимирче (пов. Бібрка), 3) Торг. пром. шевська кооп. „Промисловість“, кооп. — Скала (пов. Борщів), 4) „Українська Райфайзенка“, кооп. — Зелена (пов. Бучач), 5) „Самопоміч“, С-ка щадн. кред. кооп. з необм. відп. — Гоздів (пов. Грубешів), 6) Музична Накладня „Торбан“, кооп. — Львів, св. Софії 78, 7) „Ощадність“, кооп. з необм. відп. — Грушатичі (пов. Перемишль), 8) Щадн. кред. С-ка „Самопоміч“, кооп. — Верхрата (пов. Рава Руська), 9) „Українська Райфайзенка“, кооп. — Пертин, (пов. Радехів), 10) Кред. щадн. С-ка „Сила“, кооп.— Мостковичі, 11) „Віра“, Госп. сп. С-ка кооп. — Созань (п. Самбір), 12) „Прут“, кооп. — Запалє (пов. Снятин), 13) Щадн. кр. С-ка „Народний Дім“, кооп. — Станиславів—Книгинин (пов. Станиславів), 14) „Самопоміч“, ощадн. кр. кооп. — Марківці, 15) „Добробут“, кооп. — Нижнів (пов. Товмач).

Рішенням Дирекції РСУК з дня 16. X. ц. р. принято в члени такі кооперативи:

1) „Надія“, кооп. — Монастирок, (пов. Броди); 2) „Добробут“, кооп. — Шиповичі (пов. Кобриль); 3) „Українська Райфайзенка“, кооп. — Озерянка (пов. Зборів); 4) „Гуцульська Ощадність, кред. кооп. — Соколівка (п. Косів к. Кол.). 1) „Дніпро“ кооп. — Малашівці (пов. Тернопіль).

Комісаріят внутрішньої торговлі на Сов. Україні.

Центральний Виконавчий Комітет КП(б)У і Рада народніх комісарів сов. України рішили створити комісаріят внутрішньої торговлі. Одночасно створено такий самий комісаріят для автономної молдавської совітської республики з окружними, районовими та місцевими відділами внутрішньої торговлі.

—o—

ЩАДИТИ —
ЗНАЧИТЬ БУДУВАТИ БУДУЧНІСТЬ ОДИНИЦЯМ І НАЦІЯМ!

ОЩАДНІСТЬ ПЕРЕМОЖЕ ГОСПОДАРСЬКУ КРІЗУ.

Від ряду літ переживають одиниці, нації і держави важку господарську крізу. Брак капіталів, безробіття, загальне зубожіння широких верств громадянства, — отсе страшні наслідки цієї крізи. В часі світової війни і по світовій війні господарське життя зійшло на манівці, бо одиниці й цілі нації забули на давні чесноти невсипущої праці, господарности й ощадности. Тільки поворот до ощадности й господарности переможе господарську крізу і виведе одиниці на шлях гаразду й добробуту.

ГІН ДО ОЩАДНОСТИ ОПАНОВУЄ ЦІЛУ ЗЕМСЬКУ КУЛЮ.

В італійському місті Мілянї відбувся в 1924 р. міжнародній конгрес ощадности. Цей конгрес вирішив рік-річно переводити святочно день ощадности. Всі культурні нації світу при помочі живого й друкованого слова ведуть пропаганду за поширенням ідеї ощадности в найширші маси, улаштовують богослуження, віча, збори, наради, сходини, видають книжки, летючки й часописи, присвячені агітації за цією ідеєю. Від 1926 р. святкуємо й ми, українці, цей день, а в 1927 р. повстало у Львові Товариство „Ощадність“, яке має за завдання вести пропаганду масової поголовної ощадности всього українського народу. Висліди пропаганди ощадности в цілому світі великі.

НАЙСЛАБША СТОРІНКА НАШОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ЖИТТЯ.

Господарське життя націй не може розвиватись без національних капіталів. Найслабшою сторінкою українського господарського життя є саме брак національних капіталів. Бо загляньмо, які ми слабі та кволі щодо капіталів у порівнанні з поляками й іншими націями, що мешкають у межах Польщі.

Бюлетень Кооперативної Ради з 1. серпня ц. р. подає, що в Польщі є 5.450 кредитових кооператив, що належать до Ревізійних Союзів, які мають 248.900.000 золотих на вкладках ощадности.

З того польські кооперативи мають 147 міл. 500.000 зол. ощадности, німецькі — 60.600.000 зол., жидівські — 37.900.000 зол., українські — 6.900.000 зол.

Значить, українські кооперативи мають ледви 1/21 частину тих ощадностей, що польські, 1/9 тих ощадностей, що німецькі й 1/6 тих ощадностей, що жидівські. А не слід забувати, що українців у Польщі є втроє стільки, що жидів і вп'ятеро більше, як німців та що подані

чімці й жиди мають ще велитенські приватні капітали, а ми їх не маємо. Причиною зложення тяких малих сум на вкладках ощадности в українських кредитових установах є і те, що у країні десятки міліонів ощадностей складають у чужих банках та в цей спосіб свідомо чи несвідомо зменшують наш національний капітал. У додатку серед наших людей ще не вдалося викорінити шкідливої звички переховувати ощадности у себе дома. Ця звичка позбавляє людей відсотків від їх ощадностей, а крім цього багато таких ощадностей марно пропадає наслідком крадіжи, грабунку, вогню і т. п.

ЧИ ВСІ МУСЯТЬ ОЩАДЖУВАТИ?

Кожна одиниця мусить ощаджувати, бо тільки ощадність дозволяє людині жити щораз вигідніше та лекше, бо тільки ощадність забезпечує майбутність одиницям і їх нащадкам. **У додатку нація мусить мобілізувати національні капітали:**

1) Щоб український селянин міг збільшити свій варстат праці, себто набути землю.

Наш селянин не може під теперішню хвилину докупити собі землі, бо українські кредитові кооперативи з браку капіталів не можуть дати йому довгоречинцевого кредиту.

2) Щоб піднести наше хліборобство та збільшити дохідність сільських господарств.

У нас ціни сільсько-господарських продуктів низькі, бо українські кооперативи мають за мало капіталів, щоб зорганізувати на велику скалю збут сільсько-господарських продуктів через те грубі міліони гроша переходять у руки чужих приватних посередників.

3) Щоб розбудувати рідний промисл і ремесло а таким робом дати працю десяткам тисяч безробітних українців.

Вже зі сказаного бачимо, що мобілізація національних капіталів дасть селянинові землю і добробут, дасть безробітним працю, скріпить нашу силу по містах.

МАСОВА ОЩАДНІСТЬ РЯТУНКОМ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ.

Ідея ощадности і складання ощадностей в українських установах мусить стати всенародним гаслом, мусить увійти в кров і кість кожного українця. Дрібні кількасотикові ощадности міліонів людей дадуть нам міліонові національні капітали, спричинять буйний розвиток нашої кредитової кооперації. Хто не ощаджує, не є добрим українцем, бо не причиняється нічим до відродження нації.

ВЧІМ МОЛОДЬ ОЩАДЖУВАТИ!

Яка молодь, така майбутність нації. Коли ощадність має таке велике значіння у житті нації, мусимо вщіплювати молоді чесноту ощадности й господарности і ті великі чесноти мусять бути підставою виховання нашої молоді.

НОВИЙ ЕТАП НАШОГО ЖИТТЯ.

Цьогорічне Свято Ощадности відбудеться у Львові в неділю 28. жовтня ц. р., а в краю в місяцях листопаді, грудні й січні. Воно не сміє скінчитись на словах. Наслідком його мусять бути діла, значить: збільшення національних капіталів в українських кредитових установах шляхом дрібних масових вкладок і збільшення кількости наших кредитових кооператив.

Львів, дня 12. жовтня 1934.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ Т-ВА „ОЩАДНІСТЬ" У ЛЬВОВІ:
Д-р Мих. Волошин, о. Дамян Лопатинський.
ЗА УПРАВУ Т-ВА „ОЩАДНІСТЬ" У ЛЬВОВІ:
Д-р Кость Левицький, Остап Луцький, Володимир Целевич.

Зелена Україна перед голодом.

ВАРТОВІ НА ПОЛЯХ, ПАРТИЗАНИ ТА СТРИГУНИ.

Українська Пресова Служба з Харбіну переслала нам такі цікаві, хоч дещо спізнені інформації.

ПРОВАЛЮЄТЬСЯ ВСЕ.

Останні відомости з Хабаровська оповідають про те, що справа з заготовкою хліба у всьому краю йде зле та що радвлада не в стані поліпшити цю болючу для неї справу.

Так у ч. 196 „Тихоокеанська Звезда" пише: „На 20. серпня ц. р. Радгоспами Зерноживтреста було зжато хліба тільки 13.222 га, себто 15.2 проц. Всі Радгоспи запізнилися з косовицею. Рівночасно не має як слід приладдя для „улавливания" зерна, що просипається дуже сильно з комбайнів. Так в Райчичинськім Радгоспі ці апарати поставлено так, що вони зовсім не працюють і зерно силеться прямо по стерням.

На цеж число хлібоздача виконана ледви на 13.7 проц., а деякі Радгоспи її зовсім не починали. Зі всіх радгоспів ледви тільки три виконують завдання". Газета зазначує, що така поведінка адміністрації радгоспів — це „проявление антигосударственних тенденций".

СТРИГУНИ НА Д. СХОДІ. БОРОТЬБА ЗА ХЛІБ.

В яких умовинах живуть та працюють наші селяни, про це читаємо у „Тихоокеанській Звезді" ч. 200:

„Боротьба за хліб продовжується. Після того, як колгоспи та радгоспи краю отримали ріжні льготи, як наприклад звільнення від зернопостачання на 10 років та пониження більш як на половину віддачі державі сільсько-господарських продуктів, боротьба за хліб не тільки незатримана, а повинна ще більш бути посилена. В Івановському районі було намолочено 1500 сотнарів пшениці а віддано державі... тільки 75 сотнарів. Боротьба за хліб має антидержавні тенденції, спроби затягти розрахунки з державою робляться з вказівками на те, щоб усі сили кинуто на вборку хліба".

Далі в тій самій статті газети пише: „Охранять хлеб круглые сутки!" На полях колгоспу „Красний пахарь" у тамбовському районі зловлено кілька „парикмахерів", що „воровали" колгоспний хліб".

У Колгоспі ім. Буденого Отрадненської МТС не тільки призначено окремих вартових, що обїздять верхи поля, але в ночі на поля відходять для догляду комсомольці, що провірюють, як працюють вартові.

Далі газета у розпуці кричить: „Треба, накінець, усім колгоспам виконати вказівки крайкома партії про те, **аби з ранку до ранку охороняли хліб"**. (Підкреслення не наше, ред.).

ІВАНОВКА ЗНОВ ПРОВАЛЮЄТЬСЯ.

Івановка на Приморщині провалилась не тільки в літніх польових роботах, а за останніми вістками, вона провалюється знов, але цим разом на шкільному фронті. Не може справитися з завданнями радвлади, що абсолютно не розуміється на справах. Так ряд шкіл у Івановському районі зовсім не був готовий до початку шкільного року. Старі не відремонтовані, а нові ще не викінчено.

ХЛІБ СИПЛЕТЬСЯ.

На ст. Завитая, що находиться на Амурській залізниці, положення з хлібом трагічне.

„Розрив між косовицею, обмолотом та складанням хліба у стирти у Троєбратській МТС дуже великий. Більш як 2 тисячі гектарів пшениці, що була вже скошена, почала осипатися. Всі поля, як повідомляють, покриті зерном".

ПАРТИЗАНИ НА ПРИМОРЩИНІ.

За отриманими тут вістками, на Приморщині в багатьох місцях орудують невеликі групи повстанців, що складаються головно з селян та бувших червоноармійців.

Ці партизани добре озброєні й роблять постійні напади на залізниці, колгоспи, радгоспи та ріжні господарські установи, увесь час агітуючи серед населення за безупинну боротьбу з радвладою, що розвалює господарське життя українського селянства.

За цими вістками селяни активно помагають повстанцям та роблять ріжні перешкоди тим карним відділам ДПУ, які сформовані у великих містах та озброєні ріжнородною зброєю для боротьби з повстанським рухом.

А ДЕ УКРАЇНЦІ?

У Владивостоці 16. липня відбувся зїзд „інтегральної" кооперації, на якому були присутні представники 15 „народностей" ДВК (Далеко-східного краю), серед яких можна нарахувати 21 нанайця, 10 уде, 4 евена, 9 ескімосів, 4 тунгуса, 2 ульта, 4 коряка, якутів, могілальці, корейці, гиляки, камчадали, чукчі, москалі, але немає згадки про представників чи навіть просто про окремих українців, серед 104 делегатів, що свідчить найкраще про те, як на українській землі під комуністичною владою її дійсні господарі не мають права голосу.

НОВІ ТАБОРИ У СССР

Радянська влада створила на Далекому Сході два нові концлагери у Волочаєвці та в Комсольську. (Останній у новому місті, яке будують руками засланців).

Більшість вязнів у концлагерах українці та кавказці.

*

Всі ці вістки харківської Української Пресової Служби дещо спізнені, але цікаві. Вони досадно характеризують та підтверджують ще з одного боку недоладність большевицької господарки, зокрема показують, якими шляхами йде експльоатація українського села навіть там у тій частині Зеленого Клину, що опинився під червоним пануванням.

Пресова цензура у Совітах.

Один з найбільш відомих американських журналістів, Віліям Генрі Чемберлен, бувший кореспондент „Кріщіян Саенс Монітор-а" в Москві, написав знову довшу статтю про свій досвід з Совітів, де він перебував повних десять літ. Стаття поміщена у жовтневому числі льондонського журналу „Фортнайтлі Ревю".

Чемберлен подає цікаві інформації м. і. про ту строгу цензуру, яку завели Совіти на всі вістки, що їх висилають за кордон. Ніяка европейська держава, навіть така, в якій панує диктатура, не обмежує свободи журналістів так, як це робиться в Совітах. „Перш усього — пише Чемберлен, — істнує цензура всіх пресових телеграм. Цензурою послуговуються і в інших европейських краях, але навіть у тих, де панує диктаторська влада, цензура це тільки засіб, якого хватаються в час великого напруження чи у виїмкових випадках, та і тоді легко обійти таку цензуру. Телефон все під рукою, а коли перервуть получення, то кореспондент може легко скочити до найближчої почтової контори за кордон та потелеграфувати з сусідньої держави.

„У Совітах цензура не дозволяє передавати вісти телефоном, це нелегальна річ, а коли журналіст вийде поза межі Совітів, щоб закордоном вислати кореспонденцію, якої не міг вислати з Москви, то по всякій правдоподібності не зможе більше вернутися назад..."

Новим кореспондентам виясню звичайно совітська влада, що цензура заведена на те, щоб „не допустити до поширювання неточних вістей". „Розуміється, це сміху варта. Одинока журба совітської цензури, як і кожної цензури взагалі, це власний інтерес. Вона не журиться тим, чи вислані вісти подають правдиві факти, але тим, яке враження вони зроблять на публичну опінію того краю, до якого їх вислано.

„Впродовж останніх кількох літ дуже зросло число тих справ, які совітська влада хоче закрити перед ширшим світом. Від року 1929 число смертних присудів, тайних і явних, значно збільшилося... До того прийшли ще всі примусові роботи, переслідування за релігію, а врешті страшний голод почавши від року 1932.

„Коли журналісти бажають вислати які звідомлення за кордон і бажають, щоб їхні вісти перейшли крізь сито цензури, мусять вживати всяких неясних та двозначних виразів, зрозумілих тільки для втаємниченого гурта читачів, але незрозумілих, на жаль, для більшости публики. Такі погані слова, як „голод" або „примусові роботи" треба оминати; можна тільки говорити про „недостачу засобів поживи", або про „хвороби спричинені недоїданням" або про „працю вязнів"...

Автор дуже докладно описує цензорську систему, яку йому самому прийшлося випробувати впродовж десятилітнього побуту в Совітах

тах. Особливо строгу цензуру введено на вістки про голод. „Це нечуване в ніякій державі“ каже автор. Кореспондентам взагалі заборонено було відвідувати ті провінції, в яких панував голод!

„В офіціяльному поясненні заборони сказано, що журналістам тому не дозволяється подорожувати, бо чужинецькі кореспонденти не рішкоджали би підчас жнив! Ще більш смішним ніж це твердження, що кількох подорожуючих журналістів могло би поважно загрожувати живвам на просторі, який рівняється майже шостій частині земської кулі, було наїване переконання, що чужинці дійсно цьому повірять!“

Чемберлен описує вражіння своєї подорожі по Україні та Північному Кавказі осінню 1933 року, коли йому врешті вдалося дістати спеціяльний дозвіл на відвідини тих частин Союзу. Богатої Кубані він майже не пізнав. Колись богатий край, тепер зарослий бурянами. Села запустіли, голод їх винищив. Навіть пси не осталися, їх поїли.

„Подібні обставини побачив я також біля Полтави. Одна жінка розплакалася, коли почала мені оповідати про ті страшні хвилини, які місто переходило зимою та на весну, коли на вулицях валялися трупи погинувших з голоду втікачів доти, доки не наїхало вантажне авто, яке щоденно їх визбирувало. Ніяка війна не забрала в нас стільки жертв, скільки цей голод забрав“, казала вона.

Описи голоду на Україні вже такі всім відомі, що їх поминаємо. „Совітська влада — каже автор, — могла легко запобігти голодові власними засобами, колиб вона була того забажала. Повне здержання вивозу засобів поживи в році 1932 та призначення малої суми гроша на закупно зерна і інших річей булоб вистарчило. Поставу Совітів, здається мені, дуже влучно схарактеризував Межуев, голова полтавського Совіту, який сказав мені підчас інтервю: „Спроваджувати збіжжя булоб понизило наш престіж. Оставляти збіжжя селянам булоб їх заохотило зменшити продукцію“.

По обчисленням Чемберлена вигинуло підчас тої голодової катастрофи, яку викликав сам совітський уряд, біля чотири міліони населення. „Страхіття цього останнього акту трагедії, яку переживали селяни-одноосібники підкреслює ще й той факт, що жертви гинули тихо, без ніякого спротиву так, що навіть не вспіли розбурхати співчуття світа. Про те вже подбала совітська цензура...“

Чемберлен описує також, якими способами старається совітська влада перешкодити журналістам у висиланню вістей за кордон. Над ними все висить меч Дамокля — всякі урядові репресії. Нема найменшого сумніву, що Чемберлен, який десять літ приглядався тим практикам, знав їх дуже добре.

„Знаного журналіста рідко коли відважувалися викидати прямо; це викликалоб забагато шуму і скандалів. Але совітські агенти хитрими, підступними заходами старалися захитати за кордоном позицію небажаних кореспондентів. До одного британійського видавництва, яке має в Москві одного з найкращих і найбільш знаних кореспондентів, зайшов був урядовець совітської амбасади. „Ви не повинні знову висилати п. Х. до Москви“, звернувся цей совітський урядовець до редактора того часопису. „Йому там не дозволять перебувати“. Згаданий кореспондент Х. саме під ту пору приїхав до Англії на відпустку. „Чи ви противитеся його звідомленням?“ — запитав редактор. „О, зовсім ні!“ — брехав урядовець. „Але, бачите, він занимався — гм — справами, які вистарчають, щоб його викинути. „Дійсно?“ — відповів редактор. „П. Х. саме тепер находиться в редакції; можу вас з ним сконфронтувати та буду цікавий побачити ваші докази“. — „Це непотрібне“, — відповів урядовець, — „але докази вас напевне здивують“. Редактор, чуючи такі інсинуації врешті втратив терпець і випросив урядовця за двері. Кореспондент вернувся до Москви. Ніяких „доказів“ його „справок“ не предложено. Але не всі інтриги кінчаються так щасливо для кореспондентів.

Стаття Чемберлена — це ще один образець дійсних відносин у Совітах.

(УКБЮРО ЛЬОНДОН).

Закупно грамоти на позичку Рідній Школі по 25 зол. це так, як вкладка в банку. Ви вже закупили?

Нова катальонська партія.

БАРСЕЛЬОНА, 26. 10. ПАТ. По здавленні незалежного катальонського уряду повстала нова катальонська партія т. зв. „Катльонська Народня Акція“ під проводом міністра праці Сопо. У відозві провід партії запевняє, що партія не зрікається автономії Катальонії. Основою світогляду є католицький світогляд; боротиметься завзято з марксистами. Провідник Еспанської Народньої Акції Хіль Робль подорожує тепер по Катальонії.

—o—

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 28. ЖОВТНЯ 1934.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 10

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

V. ПОЛІТИЧНІ НАСТРОЇ СЕРЕД ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ. ПОЧАТКИ І ПРИЧИНИ МОСКВОФІЛЬСТВА.

Можна сміло ствердити, що в 60-их рр. не було між інтеліґенцією на провінції москвофільства в тім розумінні, в якім воно розвинулося, себто як течії, що нехтує самостійність українського народу і що прямує до політичної та релігійної злуки з Москвою. По московськи ніхто не вмів і не говорив, а мало хто й читав. Усі любили свою рідну українську (як її тоді називали: руську) мову, українську пісню, український театр, народній стрій, танець, обряди і звичаї. Та попри все те було щось, що потягало до Росії і робило її симпатичною. Передусім ішла та симпатія через церкву. У нас панувала в цілім тодішнім житті церковщина. Перша ознака русина була та, що він ходив до церкви і любив її. Такого русина, який би до церкви не належав і не вважав її за першу національну святість, не можна було собі тоді подумати. Одначе та церква була у нас супроти латинської понижена, духовенство зіпхнене на нижчий ступінь, а тут за границею церква та була державна, до неї належали найвищі достойники і сам цар. Вона була окружена авреолею слави і сили. Що між цією церквою і нашою уніятською заходили догматичні ріжниці, що вона була рівночасно твердинею цареславія і деспотизму, це мало хто розбирав. Загал привязував більше ваги до зовнішніх форм, які були схожі з нашими, а на кожний випадок ближчі, як римо-католицькі — і це рішало. Церковна мова у нас була така сама, як у Росії, книги друковані тими самими буквами, а що слова вимовлялись інакше, це мало хто знав, бо границя була дошками забита і рідко хто через неї в цей або другий бік діставався. Наш загал бачив лиш здалека, а те, що бачив, промовляло йому до симпатії і почувань. Наше духовенство, одинока тоді наша інтеліґенція, було католицьке, одначе зі стороною догматичною віри занадто не рахувалося. Не було воно тоді на цій точці здібне до зради, але не було також охоче до боротьби за унію проти православія. Унія не дала йому ані під оглядом церковним, ані під оглядом національним того добра, яким моглаб привязати його до себе, а відємні сторони православія були йому закриті й мало відомі.

На кожний спосіб початки москвофільства прийшли до нас через церкву і духовенство, а першим його пропаґатором була Польща й австрійський уряд, що нас віддав Польщі.

Австрійська льояльність нашого народу в усіх його верствах не була ніколи брехнею. Назва „тирольців сходу“ не була пустою фразою, а відповідала правдивій дійсности. Божне було в очах народу більшого нещастя, як Польща з її панами і нарід волів би був іти під самого чорта, як назад під польську владу. Тямлю я добре з часів мого дитинства оповідання про гаразди народа від панів, про панщину, про те, як людей катували, про те, як люди буквально гинули під нагайками, а роки шістьдесяті були саме часом, де та Польща почала вертатись, правда, не в старій, а в іншій формі. Прийшла польська автономія, польські школи, урядова мова, вибори — і нарід, що по 1848 р. із запалом горнувся до Австрії, почав розуміти, що від тої Австрії починає заносити Польщею. А тут за межею, за близькою границею, був хтось, що ту Польщу тримав сильно в руках, не позволяв на вибрики, на повстання, не допускав нарід кривдити. Цього сусіда поляки тоді не любили, проти нього бунтувалися, і це вистачало, щоб він нашому народові став симпатичний. Правда, австрійський цісар усе був ще святою особою і все стояв на першім місці й вірности йому нарід ніколи не зрадив але, як правда не приходила, а пани гуляли, то не диво, що могли найти послух і такі, які говорили, що ще з іншої сторони тої правди можна надіятися. Це ще не було москвофільство, але було підготовленням тереру і це перелусім серед інтеліґенції і то духовної.

(Далі буде.

Вибори до Промислово-Торговельної Палати у Львові.

Тому, що до виборів Промислово-Торговельної Палати у Львові внесено одну листу, дня 28. жовтня ц. р. вибори не відбудуться. З цієї листи входить до Промисл.-Торг. Палати директор „Центросоюзу“ п. Юлія Шепарович.

Тепер приходять на чергу вибори по союзах промисловців і купців. „Союз Українських Купців і Промисловців“ вибирає двох членів до Промисл.-Торг. Палати.

До Палати входять ще члени з номінації міністра торгу і промислу та кооптації Палатою.

ГОЛ. ВИБ. КОМІТЕТ.

Голос розпуки.

Допис з українських нотаріяльних кол.

Ще в літах 1923—1928 на загальне число 133 було в окрузі львівської апеляції 32 українських нотарів. Це число систематично зменшували, а перед кількома місяцями без виточення дисциплінарки усунули дальших 11 нотарів-українців. Поіменно усунули таких нотарів: Івана Раставецький, Володимир Левицький, Олександер Дідицький, Едмунд Базилевич, Роман Заячківський, Степан Левицький, Теодозій Будзиновський, Василь Маковський, Арсен Володосянський, Теодор Павлюх і Михайло Савчинський. Зі звільненням тих нотарів-українців не зменшили загального числа нотарів в окрузі львівської апеляції, а навпаки ще побільшили те число на 27, так, що тепер є в окрузі львівської апеляції 160 нотарів. Вже попереднє число українських нотарів далеко не відповідало числу українського населення в окрузі, а вепер те відношення ще погіршилося на некорість українців.

На звільненні нотарів українців не скінчилося. За нотарями пішла черга також на асесорів, нотаріяльних аплікантів і навіть канцелярійні сили української національности у нотаріяльних канцеляріях. Поскільки усунення нотарів нанесло шкоду сучасному станові українського нотаріяту, постільки дальші звільнення, себто звільнення асесорів і нотаріяльних аплікантів загрожує тим, що в майбутньому взагалі не було ні одного українського нотаря. Виповіли працю в нотаріяльних канцеляріях в останніх часах між іншими таким асесорам, аплікантам і канцелярійним силам української національности: Степан Кулчинський, Микола Ціпірський, Олександер Юркевич, Ярослав Богачевський, Степан Добрянський, Дмитро Генсьорський, Володимир Гелетович, Іван Данилович, Микола Басараб, Микола Галас, Роман Пелех, Мих. Питляр, Андрій Коблюк, Степан Базилевич, Григорій Головач, Степан Сахно, Ярослав Левицький, Степан Волянський, Андрій Білозор, Олександер Крупа, Гонтарський, Василь Фідик, Кобилецький і інші.

Слід згадати, що виповідження зі служби зачіпили також старорусинів і жидів. Одні й другі вже висилали в тій справі делеґацію до президента Апеляц. Суду п. Зелінського, але безуспішно.

Люди, яким виповіли службу, не мали — повторяємо — ніякого дисциплінарного слідства і взагалі не можна їм нічого закинути. Коли в цій справі інтервеніювали у нотарів, що виповіли службу своїм працівникам, то вони й самі зазначили, що їм шкода таких добрих робітників, але звільнюють їх під натиском згори.

Наслідком згаданих звільнень цілий ряд людей без найменшої провини опинився без хліба. А треба мати на увазі, що ці люди мають виключно фахову нотаріяльну освіту і практику і тепер разом зі своїми численними родинами просто не мають де подітися.

Допоможіть студентам платити такси!

На днях звернулося кількох студентів університету до Української Парляментарної Репрезентації з проханням дати їм грошеву поміч на оплату шкільних такс. Їх мотиви дуже слушні. Це діти бідних селян або робітників, які від довгих літ удержуються заробітками з лекцій, варстатів і т. п. Тепер за заробіток щораз важче і та молодь не має засобів на життя, а вже тим більше не може добути фондів на оплату високих шкільних такс.

Знаємо, що багатші від нас громадянства ведуть енергійну акцію за допомогу, та зокрема за зібрання фондів на оплату шкільних такс незаможної студіюючої молоді. Знаємо, що наша молодь відсунена від матеріяльних полекш на польських університетах (стипендії, позички і ін.). Не маючи ні звідки надії на поміч, наша студіююча молодь повинна дістати ту поміч від своїх.

Українська Парляментарна Репрезентація, до якої часто звертаються в таких справах, є перевантажена витратами на найріжніші конечні цілі. Хоча українське громадянство матеріяльно вбоге, всеж таки є чимало українців, які мають забезпечене існування, і чимало таких, що не мають родинних обовязків. Ті в першу чергу повинні звернути увагу на потребу нашої незаможної студіюючої молоді та допомогти їй. Зокрема смію заапелювати до наших мужчин і жінок вільного стану, щоби вони, заки уряд оподаткує їх на загальні шкільні цілі, складали грошеві датки хоч на частинну оплату шкільних такс за наших незаможних студентів.

Жертви прошу посилати до редакції „Діла“ або на чекове конто ПКО ч. 501.629.

Посол Дмитро Великанович.

Конфлікт між В. Британією та Єгиптом.

ЛЬОНДОН, 26. 10. ПАТ. Між В. Британією і Єгиптом дійшло до конфлікту, який може мати далекосяглі політичні наслідки. Британські кола запевняють, що єгипетський прем'єр звернувся до британського представника в Каїро за порадою, що робити на випадок дальшої недуги короля Фуада. Єгипетський король заведував і в останніх місяцях двірська камарила була посередником між ним і урядом. Тому британський уряд порадив єгипетському урядові призначити спеціяльного шефа кабінету короля. Одначе вчора король Фуад несподівано приняв на авдієнції премієра, який опісля в пресі заявив, що ніколи не звертався до британського представника за подібними порадами. Єгипетська преса счинила крик, що британський представник втручається до внутрішніх справ Єгипту. Анґлійці заперечують ці вістки. Тому в Єгипті мабуть дійде до зміни в уряді та загострення конфлікту з В. Британією.

Підпольна акція в Австрії.

ВІДЕНЬ, 26. 10. ПАТ. Віденська поліція викрила тайну друкарню соціял-демократів, де вони друкували свій орґан „Арбайтер-Цайтунґ“. Влада видала такий комунікат: Управитель друкарні Лябаль видрукував у вересні і в жовтні ц. р. 6 чисел органу „Арбайтер-Цайтунґ“ в числі 20.000 примірників; часопис „Ді Революціон“ 10.000 примірників та 20.000 летючок. Поліція арештувала багато осіб. Арештований Більмаєр мав фальшивий чеський пашпорт і тому міг кількома наворотами їздити до Чехословаччини.

Комуністи теж почали оживлену пропаґанду у Відні. Поліція перевела ревізію в тюох нелеґальних бюрах „Червоної Допомоги“ й арештувала багато осіб. Дотепер засудила адміністраційна влада 20 соціялістів і 50 комуністів на кару арешту до 6-ох місяців. Опісля інтернують їх у концентраційних таборах. Арештовані за виданням нелеґального часопису „Арбайтер-Цайтунґ“ відповідатимуть за державну зраду.

Поліція арештувала теж кількох націонал-соціялістів, які видавали у Відні нелеґально летючки п. н. „Донавфронт“ і „Браунерфронт“. Націонал-соціялісти мали у Відні теж нелеґальну зомівку. Поліція арештувала кільканадцять осіб.

——о——

Закарпаття.

ЗА ПІДГОТОВКУ ДО ВИБОРІВ.

В ужгородському „Українському Слові“ (ч. 38) появилася передова стаття д-ра М. Бращайка п. н. „Вибори“, з якої довідуємося, що вибори до праського парляменту й сенату, а також до краєвих, окружних і громадських урядів відбудуться найпізніше в осени 1935-го року. Не зважаючи на той далекий ще речинець виборів, підготова до них ріжних партій іде вже відтепер. Не видно тої підготови тільки серед українського населення Закарпаття. Тому д-р Бращайко апелює до всіх свідомих громадян українців, щоб забралися заздалегідь до праці, аби довести народовецький напрям до повної перемоги та зліквідувати ось-так раз на завжди національні та мовні спори.

В дальшому автор статті пише:

На виразнім народнім становищі стоять досі з коаліційних партій: християнсько-народня партія і соціяльні демократи. Ці партії повинні взятися до роботи і при використанні народньої ідеї осягнути якнайкращі успіхи. Розуміється, що без праці успіху не буде. Соціяльні демократи поволі рухаються, оживляють свою діяльність і можуть мати надію на більший успіх як при попередніх виборах. Для християнсько-народньої партії ситуація теж добра. Вона має багато щирих прихильників, є незалежна, програма її відповідає домаганням та світоглядові широких мас, але повинна би вона більше рухатись, а не спати. Її провідні члени досі працювали культурно, виконували освідомлюючу роботу, працювали в господарських установах, а політичну організацію й агітацію цілковито занедбали. Тепер ще все нічого не чути за якусь ективнішу діяльність. Так дальше бути не може. Треба булоб партію вже відтепер зреорганізувати, оживити, розвинути діяльність на селах, нав'язати контакт із своїми прихильниками. Інакше партія втратить своє політичне значіння, а на її місце видвигнеться якась нова, а може й ворожа народовецькому напрямові група, яка ще більше розібе наше і так поторощене політичне життя й унеможливить тут працю і розвиток. Отже треба братися до праці, щоб не було за пізно!...

МІНІСТР Д-Р ДЕРЕР НА ЗАКАРПАТТІ.

З приводу державного свята 27.—28. X. загостить міністр д-р Дерер на Закарпаття. Дня 27. виголосить промову в Ужгороді, 27. перед пол. буде в Тячові, де святочно передасть нову будову окр. суду до загального вжитку і ще того самого дня вечором виголосить промову в Хусті.

ФЕНЦИК ВІДІХАВ ДО АМЕРИКИ.

Відомий москвофільський агітатор, б. греко-кат. священик д-р Фенцик вибрався дня 11. жовтня ц. р. з Ужгороду в подорож до Америки. Ведення „общества Духновича“ передав він шкільному інспекторові Павлові Федорові, а ведення газети „Карпаторусскій Голос“ Фаринчеві. Можемо уявити собі, яка боротьба настане тепер серед закарпатських емігрантів в Америці і яку кирию посіє серед них д-р Фенцик.

ЗА САНАЦІЮ ДОВГІВ Т-ВА „ПРОСВІТА“ В УЖГОРОДІ.

„Карпаторусскій Голос“ повідомляє, що ужгородська „Просвіта“ вислала у Прагу до чсл. уряду депутацію під проводом о. А. Волошина, щоб там добитись державної ґарантії для забезпеки банкових довгів Т-ва „Просвіта“. Чи і які обіцянки дістала депутація у Празі, не знаємо.

Обезпечення в нас і в інших народів.

(З нагоди пресової конференції в „Карпатії").

(Докінчення.)

ДОПЛАТИ.

У статутах взаїмних товариств є постанова ще з тих часів, коли товариства взаїмних обезпечень працювали не за постійними премями), що на випадок білянсового недобору члени обовязані до доплат, що їх висоту устійнюють Загальні Збори у відсотковому відношенні до приписаних премій. Одначе ця постанова тільки формальна, бо якби і повстав білянсовий недобір, то в одному році не буде він такий високий, щоб на його покриття не вистарчали резервові фонди товариства. Зрештою на це є рада, бо істнує так зв. асекурація доплат, якою самі товариства забезпечують своїх членів перед можливими доплатами.

В обезпеченні грає найважнішу ролю довіріє і прикро, що багато наших громадян дає віру злобним наклепам саме тих людей, що для них істнування одного українського товариства обезпечень на життя небажане. Вже з кінцем цього року капітали Т-ва „Карпатії" осягнуть близько три четверти міліона золотих. Можемо собі уявити, якими капіталами розпоряджала б вже тепер Карпатія, якщо українці, обезпечені в чужих товариствах, були обезпечені в Карпатії.

Карпатія стала би в дійсности резервоаром капіталів, які можна би було льокувати в таких наших господарських ділянках, які ані тепер ані в найближчій будучности ніяких капіталів здобути не можуть.

ОБЕЗПЕЧЕННЯ — ДОПОМОГОЮ В ГОСПОДАРСТВІ.

Дотепер Карпатія працювала майже виключно між українським середнім станом, між духовенством, учительством, вільними званнями. Вже в тому році почали ми підготовчу працю між селянством і уважаємо, що в інтересі нашого селянства та в інтересі нашої національної господарки є, щоби життєві обезпечення поширилися між ним якнайбільше. Щораз більше карловатіють наші рільні господарства через їх поділ. Тому поділові можна запобігти тільки так, що господарство переходитиме лише на одного спадкоємця, а решта діставатиме сплати. Звичайною ощадністю господар не збере відповідного капіталу на сплату решти дітей. І тому може йому помогти лише обезпечення. Тож не диво, що і в Польщі при обміркуванні проекту закону про неподільність рільних господарств брали під увагу примус обезпечення на життя. І скорше чи пізніше до цього прийде. Практика доказала, що малі обезпечення так зв. народні мають перед собою велику будучність і сповняють величезне соціяльне завдання.

РОЗВИТОК ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЧУЖИНІ.

Зокрема після війни почався незвичайний розвиток народніх обезпечень і в роках 1927—1928 себто в часах найвищої коньюнктури осягнув кульмінаційну точку. У Зл. Державах і Канаді в 1927 р. число народніх обезпечень осягнуло суму 75 міліонів поліс з обезпеченим капіталом 14 міліярдів долярів.

В Японії після війни ввели народні обезпечення як монополь і в 1927 р. було там 9 і пів міліонів договорів обезпечень на загальну суму 2000 міліонів ен.

Коли настала господарська кріза темпо розвитку народніх обезпечень звільнилося, одначе всюди можна запримітити незвичайну живучість цих обезпечень і дальше їх розбудовання. І так в Канаді, хоч там незвичайно високе безробіття, в 1927—1932 р. зростає число і капітал народніх обезпечень. Навіть в 1931—1932 р., коли безробіття осягнуло свій вершок, вплив премій народніх обезпечень був вищий як у 1927 р. В Японії в часі від 1927—1932 р. число й капітал народніх обезпечень зріс майже на 100 прц.

Після війни майже всюди цей рід обезпечень розвивається в швидкому темпі й на цьому будує народне господарство далекосяглі пляни.

Ця ділянка стояла в нас дотепер облогом, одначе вже найвищий час почати й тут інтензивну працю.

Цього завдання не виконає само товариство, воно мусить мати підтримку всіх наших відповідальних господарських чинників, нашої преси та найти зрозуміння серед цілої суспільности.

ВСЯКІ ТРУДНОЩІ.

Одною з дальших поважніших болячок Карпатії є та обставина, що терен її діяльности обмежений лише до території чотирьох воєвідств. Це обмеження стримує також розвиток товариства, а з обезпеченевого погляду є навіть незрозуміле, бож саме при життєвих обезпеченнях товариства не можна звязувати територією. Обезпечений сьогодні у Львові, завтра може мешкати в Луцьку.

Ще одна справа сильно гальмує розвиток такого товариства — це брак людей до праці. У часах загального безробіття не можна найти людей на аквізиторів, хоч серед інших народів живуть цілі армії заступників. На оголошення „Карпатії" в пресі в лютім ц. р. зголосилося 34 кандидатів, з них згодилося приняти заступництво 7, — а з тих сімох не працює ані один. А прецінь аквізиційна праця не є гірша, ніж кожна інша праця і дає незгірший заробіток. Цікаве також явище, що в чужих товариствах аквізицією займаються і то з найбільшим успіхом, люди найбільш інтеліґентні, з високими студіями, а в нас цієї праці люди соромляться.

Так представляється в найгрубших зарисах теперішний стан Карпатії, її пляни на будуче й її найважніші болячки.

Мимо цих всіх труднощів, мимо перепон, що їх стрічаємо на кожному кроці так від чужих як і своїх йдемо крок за кроком вперід, в тому переконанні, що сповняємо величезне соціяльне завдання, бо підтягаємо одиниці на вищий соціяльний щабель згл. помагаємо їм, згл. їхнім родинам удержатись на осягненому вже щаблі і а випадок нещастя. „Карпатія" розбудовує теж одну важну ділянку нашого господарського життя, кладе підвалини під український національний капітал і то капітал не приватний, якого брак так болюче відчуваємо.

Це завдання можна виконати лише тоді, коли його зрозуміє українське громадянство.

Павелича і Кватерніка не видадуть Франції.

БЕРЛІН, 26. 10. ПАТ. Арештованих хорватів у Турині д-ра Павелича і Кватерніка італійська влада не видасть Франції тому, бо їм не доказали участи в марсельськім атентаті.

Таємнича жінка

і хорватський еміґрант.

БАСТІЯ, 26. 10. ПАТ. Поліція устійнила опис жінки, яка брала участь у марсельському атентаті. Таємнича жінка прибула до Бастія з Ліворно, опісля відіхала до Сардинії. Ця учасниця намагалася виправдати атентат у Марсель.

БУДАПЕШТ, 26. 10. ПАТ. Мадярська телеґрафічна аґенція повідомляє, що будапештенська поліція арештувала того хорватського еміґранта, якого арештування домагалося югославянське посольство в дні 22. жовтня ц. р.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ

— У копальні сірки в Пертікара завалився хідник і придавив на смерть трьох робітників та сторожа.

— Бельґійський король призначив ґен. Кімонта шефом ґенерального штабу.

— У Мароко поїзд вдарився з вантажним самоходом. Три особи вбиті, 16 тяжко ранених.

— В стейті Гіґуагуя влада замкнула всі церкви. Церковні добра сконфіскувала держава.

— Мадярський міністр закордонних справ Каня відбув нараду з австрійським канцлером Шушніґом і міністром закордонних справ Берґер-Вальденеґом.

— Провідник французьких соціялістів Блюм на вічу у Парижі заявився за дальшою спільною акцією комуністів і соціялістів.

— Від 1. листопада п. р. німецьке посольство у Варшаві і польське в Берліні піднесуть до степени амбасад.

Ліквідація повстання в Еспанії.

ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ ЕСПАНСЬКОГО УРЯДУ.

ПАРИЖ, 26. 10. ПАТ. Щойно після інтервенції еспанського амбасадора в мін. Лявааля французька преса подала вістки про демонстрації проти теперішнього еспанського уряду прем. Леру, які відбулися минулого тижня в Тулюзі. Вулицями тягнувся великий похід з катальонськими прапорами, сповитими в жалобу. Будинок еспанського консуляту обмазано червоною фарбою.

Еспанський амбасадор заявив мін. Лявелеві, що подібні демонстрації це втручання до внутрішніх справ Еспанії.

Мін. Ляваль заявив, що влада не допустить до подібних демонстрацій.

БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ПОСОЛЬСТВО ПІДТРИМУВАЛО ПОВСТАНЦІВ.

Нагінка еспанської преси.

„Ноє Фрає Прессе" повідомляє, що уряд у найближчих днях скличе кортези і зясує внутрішне положення в Еспанії. Уряд оголосить документи, які виявлять, що революцію підготовили соціялісти і синдикалісти (комуністи), які в тій ціли утворили спільний фронт. Преса веде завзяту нагінку проти большевицького посольства в Мадриді, якому закидає, що допомагало повстанцям. Одночасно преса згадує про провідника французьких комуністів посла Кашена, який теж зорганізував допомогу для еспанських комуністів.

Еспанська преса пише, що по смерти першого большевицького посла в Мадриді Луначарського большевицький уряд не призначив нового посла тільки тому, щоби посольство мало вільну руку ширити большевицьку пропаґанду. Більшість провідників повстання сидить у вязниці. Мін. Тріето втік до Франції. По вязницях сидять теж провідники незалежного каталонського уряду. Еспанський уряд запевняє, що автономію Каталонії збереже.

ЗНИЩЕННЯ В АСТУРІЇ.

Овієдо, найбогатше місто в Астурії, знищене та зруйноване. Повстанці грабили геть усе, всі банки і мешканців та крамниці. Старовинний університет з цінною бібліотекою згорів. Повстанці уладили головний осідок у палаті посла Мелькіядеса. Рішаючий бій з повстанцями при участи артилерії розгорівся в Хіхон. Крім Овієдо зруйноване теж місто Авіль. Тут

повстанці схопили посла Педрегаля, якого забрали зі собою до Трубії, тепер головного центру повстанців.

НИЩЕННЯ ЦЕРКОВ.

У Вега дель Рей знищена славна старовинна катедра св. Христини з Лени. Повстанці знущалися найбільше над священиками і черцями. Монастирі і церкви висаджували мінами. В однім гірськім містечку залишився тільки великий хрест-статуя, яку поставили на торговиці з табличкою: „Ми залишимо тебе, бо ти один зпоміж нас".

МАДРИД, 26. 10. ПАТ. У Гуельва недалеко португальського кордону поліція арештувала 6 повстанців, між ними організатора повстання у Мадриді Амаро дель Росель.

—o—

З виборчого фронту.

ТЕРНОПІЛЬЩИНА.

З початком жовтня ц. р. покликано в Тернополі до життя Міжпартійний Повітовий Виборчий Комітет, що взяв на себе завдання приготовити наше сільське населення до громадських виборів. За останні три тижні Комітет відбув цілу низку засідань і згуртував більше число місцевих незалежних інтеліґентів як викладовців про новий самоуправний закон і виборчий реґулямін. В повіті влаштовано понад пів сотні передвиборчих зборів і нарад по селах, на яких докладно поучено присутніх головно про постанови виборчого реґуляміну. Комітет видав теж і друки, а саме зголошення листи кандидатів і декларації приняття мандатів на радних і заступників радних. Ті друки роздано по всіх наших селах, поширюючи рівночасно і виборчий реґулямін.

В середу 17. жовтня ц. р. відбулася в Тернополі передвиборча нарада відпоручників сіл з цілого повіту, скликана згаданим Повітовим Виборчим Комітетом, на котру явилося понад півтора сотні учасників. Нараді проводили посли д-р Ст. Баран і д-р Дм. Ладика та б. посол Антін Кунько; секретарював Франц Колодій. Реферат про новий самоуправний закон та про значіння громадських сільських виборів виголосив пос. д-р Степан Баран, а про виборчий реґулямін пос. д-р Дмитро Ладика, доповнений опісля д-ром В. Лисим. В оживленій дискусії забирало голос багато учасників селян, порушуючи передовсім важніші справи з виборчої техніки. Наприкінці пос. д-р Баран обговорив теж справу т. зв. виборчого компромісу, зазначуючи, що такий компроміс з польською стороною можна заключувати хіба на основі справедливого розподілу мандатів згідно з ключем населення, при чому противна сторона не може мішатися до осіб наших кандидатів.

Староста Томаш Маліцький розвинув незвичайно живу виборчу агітацію в повіті, обїзджаючи особисто майже всі більші села. Збори скликував часто в домівці читальні „Просвіти" і то навіть там, де був польський „дім людовий". Свою промову зачинав від історіографії, дуже „своєрідної" навіть на сучасні галицькі відносини, якої годі знайти й у Равіти Гавронського. А саме п. Маліцький говорив (напр. в Глубічку Вел., Товстолузі і т. д.), що тут, на Поділлі, нема українців. В часах великих татарських нападів перед сотками літ тодішне місцеве населення вигинуло. Означе частина його лишилась, поховавшися по лісах, дебрах та очеретах і не була в спроможности взяти під управу спустошеної землі. Нове життя повстало щойно з хвилиною, як прийшли тут польські пани. Вони привели зі собою на пусті землі мазурів, що змішалися з рештками давнішого населення, що вийшло з лісів та очеретів. Для них польські пани будували села, ставили у них церкви, а для себе будували костели та закладали міста для розбудови ремесла й торговлі. Вони боронили край перед татарськими і турецькими нападами і тільки польським панам треба завдячити, що подільська пустиня перемінилася в культурний край. Не дбали вони лиш про те, щоб польське римо-католицьке населення лишилося при вірі батьків, а чого скористало руське духовество і давніших мазурів та їхніх нащадків перетягнуло на свою віру. В цей спосіб стратили поляки около два міліони душ, що з роду є поляками. Переходячи до виборів, накинувся п. Маліцький на тих, що їздять від Українського Комітету по селах, уживаючи при цьому слів, яких присутні ніяк не сподівалися. Враження промови було якраз інше: як цього бажав бесідник. Кінчаючи, п. Мал. вимагав, щоби в громаді вибори переведено на основі компромісу. А цей компроміс зовсім не йде по лінії справедливого компромісу.

Крім п. Маліцького раз по раз розїзджають ся по повіті урядовці староства й повітового виділу, силуючи до виборчого компромісу наших виборців на основах — головно щодо числа мандатів, — на які наші виборці зовсім не погоджуються. Через те здебільша до компромісу досі не прийшло.

Виборів по громадах ще не проголошено. Має це статися у найближчих днях так, що голосування відбулосяб щойно між 10. і 15. листопадом ц. р. Предсідниками виборчих комісій іменовано майже виключно поляків. Заходить небезпека уневажнення українських лист кандидатів, а тоді буде неможливо й вибрати наших кандидатів.

На окрему згадку заслугує факт, що до виборчої акції по стороні староства прилучився і дехто з „Хшесьціяньскєго Польско-Украіньскєго Звйонзку", а передовсім головний його акушер п. Андрій Коблюк, нотар. канд. з канцелярії нотаря п. Філіпчака в Тернополі. Ходить поголоска, що власть імущі обіцяли йому скоро нотаріят, а навіть посольський мандат від ББ при найближчих виборах. За це п. Коблюк, що як — видко — пішов у політиці слідами Ількова і Даниловича, рішився поїхати на село між наших людей в товаристві поліційного комісаря, приділеного до служби в старостві, п. Августа Кудеревича і старостинського урядовця п. Адама Гарасимовича. Був він у Березовиці Великій, але ніхто з наших людей не прийшов на збори і вони не відбулися. В трійку відвідали тільки одного з наших громадян і там п. Коблюк домагався від нього половини мандатів для поляків, хоч у селі нема їх навіть одної пятої частини населення.

Приватна поліція арештувала атентатчика.

АТЕНИ, 26. 10. ПАТ. 22. жовтня арештували виконавця атентату на Венізельоса, Каратаназіса. Цікаве, що не арештувала його державна поліція, а члени прибічної сторожі Венізельоса, головно бувш. старшини, яких усунули з армії після невдалого перевороту ген. Пластіраса 6. березня м. р. Арештований Каратаназіс має за собою кримінальну минувшину. Розправа буде 24. листопада.

Факт, що головного виконавця атентату арештували приватні люди, а не покликана до цього поліція, тай то так пізно, хоч Каратаназіс скривався в свого приятеля, викликав велике схвилювання та деякі політичні наслідки. Міністер внутрішніх справ Янопулос подався до димісії, а директора поліції, команданта жандармерії та директора служби безпеки в м-стві внутрішніх справ звільнили.

Голодує сто міліонів людей.

ШАНГАЙ, 26. 10. ПАТ. У звязку з міжнародним конгресом Червоного Хреста, який відбувається в Токіо, китайська преса повідомляє, що в Китаю лютує голод. Наслідком непогоди, катастроф, а передусім громадянської війни страшний голод є в 14 провінціях, у яких живе сто міліонів людей. Останніми часами померло з голоду 2 міліони китайців. Преса домагається негайної помочі для голодуючих.

—o—

Обєднання політ. партій в Японії.

БЕРЛІН, 26. X. ПАТ. З Токіо повідомляють: Провідник партії Сеюкаї заявив, що переговори з ліберальною партією Ісеіто закінчилися створенням спільного бльоку. Між обома партіями дійшло до порозуміння в усіх справах внутрішньої політики. Обі партії мають у парляменті 384 мандатів на загальне число 496 мандатів.

Товариство „Ощадність" у Львові

оголошує, що в неділю дня 28. жовтня 1934 року відбудуться Свята Ощадности в таких місцях:

1. Чит. „Просвіта" Замарстинів год. 11-та
2. Т-во „Бесіда" год. 12-та пол.
3. Т-во „Міщанське Братство" год. 12-та пол.
4. Чит. „Просвіта" пл. св. Юра год. 11-та пол.
5. Коop. „Згода" Городецьке год. 4-та попол.
6. Чит. „Просвіта" Богданівка год. 5-та попол.
7. Коop. „Йордан" Клепарів год. 5-та попол.
8. Т-во „Воля" Середмістя год. 5-та попол.
9. Чит. „Просвіти" Сигнівка год. 6-та веч.
10. Чит. „Просвіта" Жовківське год. 6-та веч.
11. Т-во „Св. Йосифа" Середмістя год. 7-ма веч.
12. Т-во „Український Робіт. Союз" год. 7-ма веч.

Напад бандитів на місто.

МЕКСИК, 26. 10. ПАТ. На містечко Техако напала ватага 100 бандитів, обсадили станицю поліції, перервали телефонічні дроти і почали грабити містечко. Влада вислала військо, перед яким ватага бандитів утікла.

—o—

Відозва регенційної ради до народу.

БІЛГОРОД, 26. 10. ПАТ. Регенційна рада видала вчора відозву до югославянського народу. В відозві впевняє, що своїм святим обовязком уважатиме вдержати вповні діла покійного героя-короля Олександра I. Рада взиває югославянську суспільність причинитися до спільної праці в цьому ділі.

Перед політичним процесом у Львові.

Агенція „Всхуд" повідомляє: Перед судом присяглих у Львові відбудеться 5., 6. і 7. листопада ц. р. процес проти Гриня Куликівця і товаришів за вбивство поліційного агента в Жовкві С. Яцини та за приналежність до ОУН. За вбивство агента С. Яцини прокуратор обвинувачує Гриня Куликівця, Володимира Касарабу і Тереса Галапаца. Гринь Куликовець застрілив 21. вересня ц. р. агента С. Яцину. Приказ убити видав Куликівцеві обв. Касараба і вручив йому теж револьвер марки Ф. Н. Г. Куликовець позичив плащ і капелюх та виконав атентат.

Організатор атентату Т. Галапац зізнав, що приказ застрілити агента одержав у Львові у законспірованій домівці, де зустрінувся з невідомим членом ОУН. Слідство підтвердило зізнання Галапаца та виявило, що в терористичній акції у Львові брало участь ще кілька осіб. Вони теж засядуть на лаві підсудних і відповідатимуть за державну зраду, переховування зброї і поширювання пропаганди. На лаві підсудних знайдуться: Зенон Матла, студ. університету, Лев Стойкевич кравець, Іван Микитюк, абсольвент політехніки, Мирон Богун, м-р прав, Юрій Малиновський, студент прав і Семен Васкевич, гімн. абсольвент.

НОВИНКИ

— **Діти!** Приходіть усі на **велику діточу забаву,** що її влаштовує Т-во „Українська Захоронка" дня 8. листопада ц. р. в год. 3. попол. в салях „Бесіди". 471

— **Відчит про українські справи в Льондоні.** На запрохання Інституту Міжнародніх Справ в Льондоні виголосив проф. О. Шульгин дня 15. ц. м. інформаційний відчит про теперішній стан української справи. Відчит стрінувся з великим признанням, а після нього вивязалася незвичайно цікава дискусія.

— **З нашого театру.** Як нас повідомляють, театр „Заграва" працює над зовсім новим виставленням „Ой, не ходи Грицю". Віддавна була думка, що таку популярну песу, з такими сильними драматичними моментами треба відсвіжити, пристосувати її до нових вимог режисерії. Саме це пробує зробити тепер театр під режисерським проводом В. Блавацького і допомогою доброго декоратора Боровика.

— **Вистава образів У. Т. П. М.** На бажання відвідувачів вистави Українського Т-ва Прихильників Мистецтва управа вистави буде видавати білети постійного вступу на виставу образів у салях Н. Т. ім. Шевченка, вул. Чарнецького 24 в цінах 2 зол. для старших і для молоді по 1 зол. Такий білет дозволить відвідувачеві оглянути виставу довільну скількість разів. Хто заплатив раз за вступ, доплатить тільки різницю. На салі перебуває постійно хтось з мистців, що буде пояснювати твори учасникам збірних прогульок.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Клопіт.

Маю клопіт.

Помістив я був свого часу чужий фейлетон про авторитети і дав аднотацію: „дискусійний“. Забрали в цій справі голос ріжні люди, з цього вибрав я два голоси, помістив і — ніхто не вірить, що це не я сам усе пописав.

— Алеж ви вже ріжні фокуси викидаєте! — говорить до мене один з найпильніших читачів „Відгуків дня“. — Дуже добре робите, в той спосіб оживляєте свої „Відгуки“.

Прошу подумати, скільки разів ударив мене „на протязі“ двох речень. Пильний читач і — не пізнає ще мого стилю. Іншими словами: нема в мене власного стилю. Друге: Видно венадзвичайно представляються мої фейлетони, коли навіть чужі, які я вважав за слабі, читач приписує мені. Тим, очевидно, не хочу образити авторів дискусійних фейлетонів, але перший раз прочитав „Відгуки дня“ від дошки до дошки. Третє і найстрашніше: Я побачив наглядно, що моя позиція фейлетоніста не така сильна, як мені здавалося. Одного гарного ранку сяде за моїм столиком хтонебудь і буде писати коли не ліпші, то бодай такі самі фейлетони. Це вистане, щоби мені затроїти решту моєї життєвої осені.

Та на тім не кінчаться мої клопоти.

Товариш Фільософ, що написав останній з дискусійних фейлетонів, зачіпив у нім Вп. П. П. Директорів. Очевидно, не того, чи тамтого, але „як таких“. Сподіваючись ріжного, я дав від себе нотатку, в якій наслідуючи біблійного Пилата, вмив руки від тієї справи.

Але так само як Пилатові — мені це не помогло. Публична опінія приписала цей фейлетон мені і вийшло ще гірше: не маю, мовляв, пивільної відваги отверто скочити на достойників, і тому змінив я псевдонім та сховав кінці у воду.

Тепер завважую, що Вп. П. П. Директори навіть трохи бокують від мене. Не кажу всі, бо є їх у Галичині імпозантна сума, але деякі.

Здибає, наприклад, мене вчора директор кооперативи „Поміч у кризі“ з далекого закутку ще дальшої провінції — і мокрим рядном на мене:

— Що ви нас так чіпляєтеся? Чи не маєте вже про що писати? Ми потрафимо і редакторам притерти рогів.

Я скрутився, вияснюю, даю слово — не помагає.

— Йдіть, йдіть, хтоб вашого стилю не пізнав! Можете підписуватися як хочете — не поможе. Але раджу вам дати собі спокій... Розумієте.. Надзірні ради, загальні збори, дирекційні конференції...

Має рацію, але я направду не винен.

Йду я до одного з авторів дискусійних фейлетонів.

— Бачиш, — кажу — Фільософе, якого ти мені пива наварив.

— Нічого — сміється — випарує і ані знаку не буде.

— Припустім. А моє особисте почування? Всі кажуть, що це все я писав. Доказ, що я визначно попсувався.

— Ні — запевняє Фільософ, — це доказ, що ці автори є визначно інтелігентні — і показав на себе.

Трохи мене потішив, але все таки...Яж якийсь спец, а вони тільки аматори!...

Галактіон Чіпка.

— Турнір атлетів у Львові. Міжнародний союз змагунів повідомив львівський союз атлетів, що міжнародній турнір мистців у змаганнях за чашу середущої Европи на 1934-35 відбудеться в найближчому часі у Львові.

— Автоматизація телефонів. Почалися технічні роботи над автоматизацією телефонів у Львові. Автоматизацію мають ввести менше-більше до року, а телефони автоматично мають функціонувати в жовтні або листопаді 1935 року.

— Діти втікають з дому. Втеча 13-літної учениці Емілії Гольдштайн, розголошена по газетах, зробила неабияке враження на шкільну молодь і вже знайшлися хлопці, що пішли її слідами. Львівська поліція одержала повідомлення, що з дому при вул. Травґута видалився перед кількома днями 14-літній Жигмонт Ципер, ученик 7 кл. вселюдної школи і досі не вернувся. Пропав теж без вісти 13-літній Збігнев Марціняк, син сержанта, також ученик 7 кл. вселюдної школи.

— За комуністичну кольпортажу. Перед львівським судом присяжних відбулася розправа проти студентки фільософії Сари Вель і 20-літнього Ківи Фінка за поширювання комуністичних відозв. На основі вердикту суддів студентку увільнено, а Фінка засуджено на 3 роки вязниці.

— Самогубство студента медицини. На кінці Люблинської Унії у Львові рішився відобрати собі життя Юрій Житинський, студент II р. медицини і стрілив до себе з револьвера, ранячись тяжко в голову. Нещасний відмовився подати причини самогубства, заявляючи що скаже це тільки свому батькові Вацлавові, який живе в Луцьку.

— Львівська хроніка. В суспільній обезпечальні при вул. Курковій вломники розбили касу та вкрали 2.400 зол. Більше не взяли, бо при праці зломився їм „лом“. — Хату сторожихи дому при вул. св. Софії, Балової, обікрав злодій, а всі річи вивіз автом. Крадежі доконав до 20 хвилин. — В сінях дому при вул. Руській 4. найшли підкиненого хлопчика. — Невідома жінка кинула на віз Ів. Кравевського на Краківській площі 4-літнього хлопчика. — З бібліотеки шкільної міської ради при пл. св. Духа вкрали електролюкс вартости 800 зол.

— Гарні кооператори. В Коломиї арештовано директора „Складниці рільничих кружків“ Станислава Лучевського та бувших управителів цієї кооперативи, Станислава Палончарже і Станиславу Домбровецьку за ріжні зловживання на шкоду членів кооперативи. Втрати доходять до 6.000 зол. Арештованих відставлено в розпорядження слідчого судді

— Два роки вязниці за образу поліцая. Мешканця села Довгого пов. Дрогобич, Стефана Осередчука арештовано за якусь провину і відставлено до судового арешту в Меденичах. Коли арештований скаржився на зимно, постерунковий Антін Тарайло пішов до його хати і приніс йому куртку. За якийсь час Осередчук вийшов з вязниці, зголосився до команданта поліції в Дрогобичі і заявив, що з його куртки пропало 30 зол. Тим образився постерунковий Тарайло, якому закинено крадіж і заскаржив Осередчука до суду за клевету. Після переведеної розправи Осередчука засуджено на два роки безоглядної вязниці.

— В обороні коней вбив чоловіка. Перед карним судом в Коломиї відповідав В. Горецький із Серафинець за те, що вбив свого тестя Івана Алімана. Небіжчик віз глину і бив жорстоко коні лопатою по крижах. Городецький просив його, щоби не знущався над кіньми і сам почав попихати віз. Коли Аліман не переставав бити, він вирвав йому з рук лопату і вдарив тестя три рази по голові, наслідком чого він незабаром помер. Опісля Горецький зголосився на поліцію. Суд приняв, що обвинувачений убив тестя у великому зворушенні, і засудив його на 2 роки вязниці, припиняючи її виконання.

— Пістинерові обнижено кару. В апеляційному суді у Львові відбулася розправа проти Лібера Пістинера, власника дібр у Сопоті біля Сколього і його гаєвого Василя Вашевського, засуджених стрийським судом на кару по два роки вязниці за участь у вбивстві селянина Бобака. Злочину доконано у звязку з нападом, який зорганізував Пістинер на лісничівку, що була предметом судового процесу. Розправа скінчилася обниженням кари до половини.

— Краєва хроніка. На дім лат. пароха Йосифа Панти у Фалькенберзі пов. Добромиль напали озброєні бандити й вкрали 30 зол., два доляри, 2 срібні чаші і дві фляшки вина. Поліція арештувала чотирьох робітників і відставила до суду. — В Надвірній вибухла велика пожежа в дестилярні нафти, викликуючи паніку в цілому місті, що потонуло серед чорного диму. Пожежній сторожі вдалося вогонь швидко вгасити.

— Повісили шпигуна. Президент республики не скористав з права ласки супроти Якима Касіянчука, засудженого в Рівному на кару смерти. У звязку з тим до Рівного приїхав кат Бравн і в четвер досвіта повісив засудженого на подвірі рівенської вязниці.

— Громадська управа в руках жінок. В хойніцькому повіті на Кашубах находиться громада Мельно, одинока в цілій Польщі, де владу виконують самі жінки. На 12 громадських радних є тільки один мужчина, а 11 радних ходить у спідницях. Яким чином прийшло до такого вибору? Предсідник виборчої комісії в Мельні одержав листу кандидатів до громадської ради між якими було 11 жінок. А що іншої листи не було, жіночу листу затверджено і таким чином громадська управа знайшлася в руках жінок.

— Засудили шпигунів. Окружний суд у Вильні розглядав справу Яна Апанасевича, обвинуваченого в шпигунстві. Після розправи Апанасевича засудили на 6 літ вязниці. — У Ґдині засудили одного шпигуна на 10 літ.

— Корець бараболь за 1 зол. В Семигороді за 100 кг. бараболь платять 26 левів (1 зол.). Хлібороби рішили взагалі не копати бульби, бо робота дорожча ніж сам продукт.

— Світовий ошуканець. В Німеччині арештовано Володимира Бодника, що в одязі священика вимантив від ігумена монастиру Францішканів 30.000 марок. За ошуканцем глядала теж австрійська та швайцарська влада за ріжні провини. Арештований каже, що походить з Дорошова пов. Жовква, скінчив гімназію в Дрогобичі, опісля виїхав до Америки. Після світової війни їздив по Европі, вештаючись головно по монастирях і парохіях, подаючи себе за місіонаря та леґітимуючись фальшивими документами з підписами православного архиєпископа Евлогія та митрополита Шептицького. В Парижі був караний 3-місячною вязницею за сфальшування підпису митрополита.

— Медична нагорода Нобля. Цьогорічну нагороду Нобля в ділянці медицини поділено між чотирьох американських учених: Джорджа Мінота, Уйлема Мерфія і Джорджа Уайпля.

— Пів міліона людей скінчило самогубством. Посуха в Китаю спричинила в 14 провінціях величезні втрати на міліярд долярів. Катастрофа захопила коло 10 міл. людей. На основі інформацій японських газет досі згинуло з причини посухи вже два міліони осіб, з того пів міліона скінчило самогубством. Японський часопис „Ніші-Ніші“ пише, що це найвище число збірних самогубств, які знає історія.

— Ріжні вістки. З Югославії виселили кореспондента льондонського денника „Дейлі Експрес“ Пантона за те, що він буцімто передав неточні інформації про становище Югославії. — Перестала виходити стара німецька газета „Дер Таґ“, що була у свій час улюбленим органом імператора Вільгельма. — Італія на підставі останнього перепису населення має 43.004.000 мешканців. — У Гаврі лікар Люї Дано у приступі божевілля забив свою жінку, малого синка і сам застрілився. — У копальнях у Константін (Румунія) вибух газу вбив 7 вуглекопів. — У Пітсбурзі помер у 89 р. життя великий філянтроп Джемс Меллон, старший брат Андрея Мельона, відомого колекціонера образів, що дістане все майно — приблизно 8 міліярдів долярів. — Американський інжинір Герберт Олендер при 12 спеціялістах-учених показував винахід машини, яка зможе добувати електричну енергію з повітря; її винахід покищо тримають у тайні.

— Запертя. Опінія університетських клінік голосить, що гірка вода FRANCISZKA - JÓZEFA дає певний успіх і хорі радо її приймають.

ДИВОГЛЯДИ.

ЯСНОВИДЕЦЬ НЕ ЗАВСІДИ БАЧИТЬ.

Мукачівському рабінові Спірі вкрали в часі його побуту в Польщі золотий годинник. Чудотворний не може відгадати злодія.

ДЗЕРКАЛА ДЛЯ СМІХУ.

Совітська „Правда“ пише в числі з 18-го ц. м., що в московських крамницях нелегко дістати добрі дзеркала. Їх виробляє — читаємо там — „промкооперація, але її дзеркала мають ту особливу прикмету, що викривляють людську подобу так, що пізнати себе не можна. Обличчя в дзеркалі або розширюється або незвичайно видовжується. Ще частіше поодинокі частини обличчя перекривлені. Таке дзеркало може добре підходити до кімнати сміху“

СТЕРИЛІЗОВАНА БІБЛІЯ.

У берлінському університеті голова протестантської церкви в Німеччині, єпископ Міллер заявив, що небавком вийде новий переклад Біблії, з якої викинуть „усе жидівське“.

З кіна.

КІНО АТЛЯНТІК: „ВІВА ВІЛЛЯ".

Герой цієї фільми один із дійсних героїв Мексику підчас боротьби за свою незалежність проти еспанського панування. Чуємо там, що його імя перейшло до історії, але його притьмарили инші, більше офіціяльні прізвища людей, що мали більше щастя у карієрі. Часто чуємо про Діяза, Карранцу, Гуерту, Обрегона, Каллеса — менше про Панчо Віву. Воював він за президента Мадера, якого вбили у 1913 р. Боровся за волю селян проти еспанців — за землю. Мадера був одним із великих прихильників справедливої земельної реформи і за цю ідею згинув, не перевівши її.

Вілля був звичайним бандитом, але відчував, як Довбуш, дуже сильно кривду поневоленої, безпросвітної маси. Це був мексиканський Махно з широким жестом, глибшою вродженою інтеліґенцією, хоч неграмотний, а головно — з великим серцем, що прокидалось у нього з почуваннями людяности після жорстоких актів.

Фільма ця, коли брати зверха, нагадує великі дешеві „машини" — оперує крикливою масою, воєнним рухом, наче у бандитських картинах. Сцени воєнних операцій — партизантських відділів, що йдуть уперед як гірський потік, хвилинами прегарні. Але у своїй основі фільма набирає виняткової сили завдяки грі великого артиста Волеса Бірі, що вміє створити тип небуденний — не з криці, а дуже складної людини, в якій змагаються найкращі пориви, такі як беззастережна любов батьківщини, з ріжними низькими інстинктами.

СПОРТ.

ПРОГРАМА НА НЕДІЛЮ.

В неділю 28. ц. м. відбудуться такі спортові імпрези у Львові:

Краєві наколесні змагання. Старт в год. 8. рано біля площі С.-Б.

І. біг навпростець з перешкодами для сокільських гнізд Львова. Початок: год. 10. рано. Збірка змагунів на площі С.-Б. в год. 9.30.

Сян (Перемишль) — Погонь (Стрий). Змагання за вхід до Окр. Ліги. Грище 40. п. п. на Погулянці. Початок: год. 11-а.

Україна — Світезь. Тов. змагання на грищі Світезі. Початок: год. 2.15 попол.

ВИЯСНЕННЯ У. С. К. „БЕРКУТ".

На замітку зі змагань „Тризуб" — „Беркут", поміщену в „Ділі" з дня 23. ц. м., просимо помістити отсе наше вияснення:

Неправдою є, начеб У. С. К. „Беркут" по програній з У. С. К. „Тризубом" був невдоволений і тому відїхав до Перемишля, резигнуючи з дальших розгривок, зате правдою є, що У. С. К. „Беркут" по відбутій дорозі з Перемишля до Львова розіграв змагання з „Тризубом", а опісля чекав півтора (1.5) години на площі Сокола-Батька в холоді та голоді, бо ніхто з організаторів тих розгривок не явився, щоб потішити принайменні перемерзлих та змучених змагунів, що дістануть якесь приміщення та харч.

Неправдою є, начеб відїзд У. С. К. „Беркута" з Перемишля був для нього соромом, натомість правдою є, що сором є для О. К. Львів як організатора тих фінальних розгривок, бо не подбав про приміщення та прохарчування замісцевих дружин.

*

До цього вияснення дістаємо з кругів Спортової Ради У. С. С. отсі уваги:

Не знаємо, чи У. С. К. „Беркут" відїхав невдоволений програною, чи приняттям, зате знаємо, що обіди для всіх змагунів були приготовані на площі Сокола-Батька, щоб змагуни не потребували по змаганнях їхати аж до міста. Не можна їх було теж видавати кожній дружині зокрема, але обідали всі замісцеві дружини разом. Те, що У. С. К. „Беркут" по відбутій дорозі з Перемишля (вигідно, поїздом), програв змагання і чекав півтора години на площі в холоді і голоді, є нічим у порівнанні до правдивої спортової поведінки У. С. К. „Збруч" (Олешичі), яка ночувала під голим небом на Янівською рогачкою, переїхавши поверх 200 км. фірами, програла високо зі Скалою і всежтаки ждала до закінчення фінальних змагань.

Дотично закиду, що на площі не було нікого з організаторів, пояснюємо, що був там член Спортової Ради п. Сливка і п. Вербицький, але ніхто з проводу „Беркута" ніяких заміттів перед змаганнями не робив.

—o—

Нові книжки й журнали.

Микола Шлемкевич: ФІЛОСОФІЯ. Збірник істор. філос. секції Наук. Тов. ім. Шевченка, Львів, 1934 ст. 140.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 27. X. год. 7·30 веч. „Чужа дитина".

Неділя, 28. X. год. 3·30 поп. „Я переміг крізу".

Неділя, 28. X. год. 7·30 веч. „Чужа дитина".

Театр Ріжнородностей.

Субота 27. X. год 7·30 веч. Премієра „X. 33", песа Мадіса та Букара.

Неділя, 28 X год. 7·30 веч „X. 33".

—o—

Кіна.

АПОЛЬО: „Нуждарі" (Віктора Гіго).

АТЛЯНТИК: „Віва Вілля".

ВАНДА: „У тайній службі", „Сховайте ваші смутки!" (Фліп і Флап).

ҐРАЖИНА: „Чар віденського вальса".

КАСІНО: „Любовні мрії" з Ришардом Тавбером.

КОЛІСЕЙ: „На позорищі", ревія: „Перегони гумору".

КОПЕРНИК: „Нана" (на осн. Е. Золі). Крім того: колірова ґротеска та найновіший Тижневик Парамавнту.

МАРУСЕНЬКА: „Нана" (на осн. Е. Золі) і ревія: „Проґібіція шаліє".

МІРАЖ: „Нібелюнги".

МУЗА: „Жовтий князь" (Р. Новаро).

ПАЛЯС: „Чи Люцина це дівчина" (Сноєарська, Бодо, Цвіклінська).

ПАН: „Бунт молоді" та ревія.

ПАСАЖ: „Білий опир" і ревія.

РАЙ: „Катерина Велика" (Елисавета Берґнер).

СВІТ: Його екселенція субект", Магараджа з Рампуру".

СОНЦЕ: „Американська трагедія".

СТИЛЕВЕ: „Вірли в оковах", ревія: „Виїзджаємо — Львів - Голівуд".

УТІХА: „Рандеву із Віднем".

ХИМЕРА: „Весела Зузанна" (Ліліяна Гарвей).

Закордонне радіо.

Субота, 27. жовтня 1934.

Відень (506,8) 17·10 Трубна орх. (твори Чібульки), 19·30 Фортепян, **Брно** (325,4) 17·50 Музика, спів (нім. авд.), **Прага** (470,2) 17·05 Спів, **Париж** (1648) 21·00 „Ля Періколе" оп. Офенбаха. **Данціґ** (230,2) 11·30 Концерт, **Атльона** (531) 21·35 Спів, 22·30 Нар. музика, **Берлін** (356,7) 20·10 „Цирульник із Багдаду" оп. Корнеліюса, **Кеніґсвустергаузен** (1571) 18·40 Марші й вальси, **Мінхен** (405,4) 13·25, 16·00 Концерт, **Штутгарт** (522,6) 10·45 Скрипка, 14·15 Солісти, **Будапешт** (550,5) 13·30 Сальонова муз., 19·45 „Блакитна хусточка" оп. Сілаґія, 22·35 Циг. музика, **Мілано** (368,6) 16·45 Для дітей, 19·30 Легка музика. **Рим** (420,8) 17·10 Вок.-інстр. концерт, 20·45 „Дочка полку" ком. оп. Доніцетія.

Неділя, 28. жовтня 1934.

Відень (506,8) 11·30 „Реквієм" Верді, 12·45, 17·10, 22·20 Концерт, 16·00 Камер. муз., 19·20 Скрипка, 20·05 „Айнзаме Меншен" песа Г. Гавптмана. **Прага** (470,2) 9·30 Академія з нагоди держ. свята, 20·00 Симф. концерт. **Париж** (1649) 14·00 Концерт, 21·00 Мюзик-Гол, **Атльона** (531) 22·30 Вок. дуети, **Ковно** (1935) 16·15 Спів, **Рига** (514,6) 17·30 Лотиські пісні, **Берлін** (356,7) 18·30 Музика, **Кеніґсвустергаузен** (1571) 23·30 Шопенові твори, 20·00 Оп. музика, **Ляйпціґ** (382,2) 19·20 Нар. музика, **Будапешт** (550,5) 12·30 Оперетова музика, 17·15 Циг. музика, 20·00 Солісти, **Мілано** (368,6) 20·30 Вок.-інстр. концерт, 21·30 „Іль Марчо Іль Рома" симфонічна поема Педролія, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт.

Львівське радіо.

Субота, 27. жовтня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудн. денник. 13·05 Оп. фрагменти з гр. пл., 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Найновіші гр. пл., 16·30 Театр Уяви: авд. для дітей „Перший лист" (на осн. Ред. Кіплінґа), 17·00 Фортепян, 17·30 Арії та пісні (Зенон Дольницький), 17·50 Дім і родина: Зіпсований обід, 18·00 Літ. балачка про трьох Пайґертів, 18·10 Сільва рерум, театр. реперт., 18·15 Хор. Реслер - Стоковська (мецосопран), 18·45 Прогулька до Сх. Пруссії, **19·00 Арії та пісні Марії Сокіл при фортепяні А. Рудницький,** 19·40 Як нині виглядає город Жовківських, 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка музика, спів, 20·45 Веч. денник. 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт симф. орх., 21·45 Роковини народин Жеромського, 22·15 Танк. музика, 23·05 Виленська Зазуля 23·35 Сальонова музика з гр. пл., 24·00 Танк. музика.

Неділя, 28. жовтня 1934.

9·00 Ранішня авдиція, 10·10 Місійний відчит, 10·25 Популярна муз. з гр. пл., 11·40 Ред. муз. 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Значіння ощадности в сьогодн. часах 12·15, 13·15 Муз. поранок, 13·00 У Деманівських печерах, 14·00 Легка муз. з гр. пл., 15·00 Практичне використання розпорядків про віддовження, 15·15 Концерт муж. хору, 15·35 Нар. пісні (хор зі Збоїск), 15·45 Чверть-година жінки хліборобки, 16·00 Танець княжни (вийнок із „Попйолів" Жеромського), 16·45 Шведи на кораблі „Варшава", 17·00 Запросини до танцю (музика з конферансієркою), 17·50 Книжка Мавр. Палеольоґа про перелом у світовій політиці 1904—1906. 18·00 Театр Уяви: „Мандрівка Чонь-Лі" на осн. Саші Ґітрі, 18·45 Життя молоді „Проміниcті", 19·00 Концерт творів Й. Штравса (орх., спів), 19·50 Актуальна балачка, 20·00 Концерт симф. орхестри, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо 21·00 На веселій льв. хвилі, 21·45, 21·46 Спорт. вістки, 22·00 Почт. - техн. скринька, 22·15 Рекл. концерт, 22·20, 23·05 Танк. муз. з гр. пл.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.26 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·26, Париж 34·90 50, Берлін 213·30, Цюріх 172·71, Амстердам 358·60, Прага 22·10, Італія 45·38, Нюйорк кабель 5·28 7/8, Нюйорк чеки без трансакцій.

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·60 Дукати 81·70—82·20, Корони 35·80—36·30, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 0·70.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від — до	від — до
Ячмінь одноцілий	13·75—14·00	
Ячмінь на мливо	12·75—13·00	14·00—14·25
Ріпак озимий	25·70—33·00	
Ріпак літній	33·00—30·00	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 27. жовтня п. р. кооперативам платив за льоко Львів.

1 кг. масла десерового	2·30 зол.
1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	3·60—3·70 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло і яйця вдержана, на молоко і сметану слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 27. жовтня до 1. листопада п. р. включно платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23)

Пантарки	I кл.	за 1 кг.	1·25 зол.
„	II „	„	1·00 „
Індики та індички	I кл.	„	1·13 „
„ „	II „	„	0·80 „
Кури молоді	I „	„	0·85 „
„ „	II „	„	0·50 „
„ старі	I „	„	0·80 „
„ „	II „	„	0·50 „
Качки	I „	„	0·85 „
„	II „	„	0·60 „

На годовані і негодовані гуси попиту зовсім нема. Тенденція слаба.

ОПОВІСТКИ

Порядок Богослужень у церкі Успення Пр. Д. Марії (Волоській). В неділю і свята: Утреня в 6 год. Читані Служби Божі в 7 г. з проповідю, 8, 9 (перед нею в г. 8·45 проповідь) і в г. 12. Співана Служба Божа з проповідю в г. 10 Вечірня в г. 4 з проповідю і сендікацією і благословленням Найсв. Тайнами. В свята перша Служба Божа читана в г. 6·15. В будні дні Служба Божа в г. 6·15, 7 і 8 і вечірня в г. 6. Священики сповідають від год. 6 рано і вечером від 6. Кожної першої пятниці в місяці по Службі Божій в г. 6·15 а кожної першої неділі по Сл. Божій в год 7 і 10 благословлення Найсв. Тайнами. 2—4